

חלק מהותי בדמוקרטיה ותורמים להמשך קיומה.

החירות להתאגד היא אחת מחירויות היסוד של בני האדם בעת המודרנית. בהכרזת זכויות האדם של האו"ם מ-1948 נכתב כי "כל אדם זכאי לאגד אגודות מקצועיות ולהצטרף לאגודות כדי להגן על ענייניו". ההתאגדות מאפשרת לאזרחים ואזרחיות לפעול למען מטרותיהם ואמונותיהם, במקום העבודה וגם מחוצה לו. זו הסיבה שמשטרים אוטוריטריים, כמו זה הפאשיסטי והנאצי, וגם מודרניים יותר כמו זה האיראני, אסרו ואוסרים על קיומם של איגודי עובדים עצמאיים, ומציעים במקומם איגודים מטעם השלטון.

למרות שרובנו חיים במדינות דמוקרטיות, דמוקרטיה היא נוכחת-נפקדת במקום העבודה, בו אנחנו נמצאים במרבית שעות הערות שלנו. אנחנו כפופים להנחיות המעסיק שלנו (שכפוף פעמים רבות בעצמו לשולחיו – דירקטוריון, ועד מנהלים או כל גוף אחר), מפוקחים על ידו ונתונים למרותו. במקרים קיצוניים יותר, שמתרבים בשנים האחרונות, הפיקוח הדוק עוד יותר, ובמקומות עבודה כמו מחסני ענקית המסחר אמזון הוא אף כולל מעקב וניטור בלתי פוסקים של העובדים והעובדות בעזרת GPS, מצלמות וחיישנים שונים, והגבלה של זמני שירותים וסנקציות על כל חריגת זמנים, ולו המזערית ביותר. תיאורטית, אפשר להתפטר מעבודה, אבל פעמים רבות התלות הכלכלית שלנו במקום העבודה גדולה מאוד והחלופות מעטות.

יש דרכים רבות ושונות להפוך את מקומות העבודה לדמוקרטיים יותר. קואופרטיבים, בהם כלל העובדים הם גם הבעלים של מקום העבודה, הם דרך אחת. מועצות עובדים, גוף ולו סמכויות מסוימות לגבי התנהלות מקומות העבודה, כמו שמקובל בחלק ממדינות אירופה, היא אפשרות נוספת. איגוד עובדים הוא דרך נפוצה בהרבה ופשוטה יותר להרחיב את הדמוקרטיה במקומות העבודה שלנו משתי הדרכים שהזכרנו: קיומו מאפשר לקול ולאינטרס של העובדים להישמע ולהילקח בחשבון בכל החלטה שנוגעת אליהם והוא מחליש את הקניין המוחלט של הבעלים, והופך את מקום העבודה לשוויוני קצת יותר. לפי נתוני סקר הלמ"ס של 2016, 60% מהעובדים המאוגדים בישראל מעידים שארגון העובדים תורם לשיתוף הפעולה בין העובדים להנהלה, ו-77% מעידים שהוא פועל להגנה על העובד או העובדת במהלכים כמו מניעת פיטורים והגנה משפטית.

איגודי עובדים משמשים בתפקידים מרכזיים, כאמור, גם מחוץ למקומות עבודה ומקדמים דמוקרטיה, זכויות אדם וערכים הומניסטיים. הם לקחו תפקיד חשוב במהפכות האביב הערבי, עומדים בשורה הראשונה במאבקי אקלים, ובישראל הם גם מהווים את אחד מהמקומות הבודדים למפגש ושיתוף פעולה בין יהודים לערבים מתוך עמדה שוויונית ולמען אינטרס משותף. ויש עוד. מחקר אמריקאי של ה-EPI משנת 2018, לדוגמה, מצא שחברי איגודים מצביעים בשיעור גבוה יותר מאזרחים שאינם שייכים לאיגודים, ושבמדינות בהם יש שיעור עובדים מאוגדים גבוה יותר שיעורי ההצבעה במערכות בחירות גבוהים יותר ויש בהן פחות חוקים מדכאי הצבעה.